

Sygn.akt III AUa 1005/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2014r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Jolanta Kazberuk (spr.)

Sędziowie: SA Barbara Orechwa-Zawadzka

SO del. Marzanna Rogowska

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 lutego 2014 r. w B.

sprawy z odwołania A. H.

przeciwko Dyrektor Zakładu Emerytalno -Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji Dyrektor Zakładu Emerytalno -Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 maja 2013 r. sygn. akt V U 1666/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1005/13

UZASADNIENIE

Dyrektor Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. decyzją z dnia 1 października 2010 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 roku, Nr 8, poz.67 ze zm.), w wyniku obniżenia wskaźnika podstawy wymiaru za okres od dnia 1 października 1971 roku do dnia 2 stycznia 1990 roku z 2,6 % do 0,7% za każdy rok służby we wskazanym okresie ponownie ustalił A. H. wysokość emerytury policyjnej od dnia 1 listopada 2010 roku na kwotę 4.064,92 złotych.

A. H. w odwołaniu od powyższej decyzji domagał się jej zmiany poprzez przyznanie emerytury policyjnej obliczonej według dotychczasowych zasad. Po sprecyzowaniu stanowiska na rozprawie w dniu 21 maja 2013 roku wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w ten sposób, aby za okres od dnia 1 października 1976 roku do dnia 1 sierpnia 1979 roku, kiedy wnioskodawca był zaliczony w etatowy stan podchorążych Wyższej Szkoły (...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w L. przyjąć wskaźnik podstawy wymiaru 2,6 % zamiast 0,7% za każdy rok służby we wskazanym okresie.

Sąd Okręgowy w Białymstoku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 21 maja 2013 roku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż orzekł, że okres służby A. H. w Wyższej Szkole (...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w L. od dnia 1 października 1976 roku do dnia 30 września 1979 roku powinien być liczony do wysługi emerytalnej po 2,6 % podstawy wymiaru (pkt I) oraz odstąpił od obciążania wnioskodawcy zwrotem kosztów zastępstwa procesowego strony przeciwnej (pkt II). Z ustaleń Sądu I instancji wynikało, że A. H. od dnia 1 października 1971 roku pełnił służbę w Komendzie Wojewódzkiej MO w B. w Wydziale (...), Sekcji II na stanowisku oficera techniki operacyjnej na wolnym etacie starszego oficera techniki operacyjnej, zaś od dnia 1 czerwca 1974 roku pełnił służbę w Wydziale (...), Sekcji I tejże komendy na stanowisku starszego oficera techniki operacyjnej. Od dnia 1 października 1976 roku do dnia 1 sierpnia 1979 roku wnioskodawca był zaliczony w etatowy stan podchorążych Wyższej Szkoły (...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w L.. Od dnia 1 sierpnia 1979 roku A. H. ponownie pełnił służbę w KW MO w B. w Wydziale (...), Sekcji Fotografii, pełniąc funkcję inspektora na wolnym etacie kierownika sekcji z jednoczesnym pełnieniem obowiązków kierownika sekcji. W okresie zaś od dnia 1 czerwca 1980 roku do dnia 2 stycznia 1990 roku pełnił funkcję kierownika Sekcji Fotografii Wydziału (...) KW MO/Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych w B.. Z dalszych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że wnioskodawca nabył prawo do emerytury policyjnej na podstawie decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. z dnia 3 marca 1999 roku. Aktualnie zaskarżoną decyzją w/w organu rentowego z dnia 1 października 2010 roku ponownie ustalono wysokość emerytury policyjnej A. H.. Podstawą do wydania tej decyzji była informacja uzyskana z Instytutu Pamięi Narodowej o przebiegu służby, z której wynikało, że wnioskodawca w okresie od dnia 1 października 1971 roku do dnia 2 stycznia 1990 roku pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 roku, Nr 63, poz. 425 ze zm.). Wskaźnik podstawy wymiaru emerytury za powyższy okres pracy w organach bezpieczeństwa państwa obniżono z 2,6 % podstawy wymiaru do 0,7 % podstawy wymiaru za każdy rok służby we wskazanym okresie. Powyższe okoliczności nie były pomiędzy stronami sporne. Przedmiotem sporu ostatecznie pozostawało to, czy zasadne jest zakwalifikowanie Wyższej Szkoły (...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w L. jako organu bezpieczeństwa państwa, o którym mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, zaś w konsekwencji czy na podstawie zaskarżonej decyzji zasadnie obniżono wskaźnik podstawy wymiaru do 0,7%, zamiast 2,6 % za każdy rok służby we wskazanym okresie. Sąd I instancji wskazał, iż w dniu 16 marca 2009 roku weszła w życie ustawa z dnia 23 stycznia 2009 roku o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2009 roku, Nr 24, poz.145), na podstawie której do ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin dodano przepis art. 15 b. Stanowi on, iż w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 roku, emerytura wynosi: 1) 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990; 2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz pkt 2-4. Zgodnie zaś z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 roku, Nr 63, poz. 425 ze zm.), organami bezpieczeństwa państwa w rozumieniu tejże ustawy, są: 1) Resort (...) Komitetu (...); 2) Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego; 3) Komitet do (...); 4) jednostki organizacyjne podległe organom, o których mowa w pkt 1-3, a w szczególności jednostki Milicji Obywatelskiej w okresie do dnia 14 grudnia 1954 r.; 5) instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w

wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych; 6) Akademia Spraw Wewnętrznych; 7) Zwiad Wojsk Ochrony Pogranicza; 8) Zarząd Główny Służby Wewnętrznej jednostek wojskowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe mu komórki; 9) Informacja Wojskowa; 10) Wojskowa Służba Wewnętrzna; 11) Zarząd (...) S. Generalnego Wojska Polskiego; 12) inne służby Sił Zbrojnych prowadzące działania operacyjno-rozpoznawcze lub dochodzeniowo-śledcze, w tym w rodzajach broni oraz w okręgach wojskowych. Zdaniem Sądu I instancji nie ulegało wątpliwości, że okres służby pełnionej przez wnioskodawcę od dnia 1 października 1971 roku do dnia 2 stycznia 1990 roku - za wyjątkiem okresu studiów - mieści się w katalogu organów wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Brak jest natomiast, w ocenie Sądu Okręgowego, przesłanek do zaliczenia do okresu służby w organach bezpieczeństwa państwa okresu studiów A. H. w Wyższej Szkole (...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w L., przypadających w okresie od dnia 1 października 1976 roku do dnia 1 sierpnia 1979 roku. Sąd I instancji, powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego, wskazał, że o ile fakt zaliczenia przez IPN okresu zatrudnienia do okresu służby w organach bezpieczeństwa państwa jest wiążący dla organu rentowego, to nie jest wiążący dla Sądu. Odnosząc się do statusu (...) w L. Sąd I instancji wskazał, iż kwestia ta była przedmiotem rozważań Sądu Apelacyjnego w Warszawie, których dokonał w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 14 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 108/10 (lex numer 832778). Sąd Okręgowy stwierdził, że Wyższa Szkoła (...) w L. została powołana na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 września 1972 roku w sprawie utworzenia wyższej szkoły oficerskiej resortu spraw wewnętrznych (Dz. U. z 1972 roku, Nr 38, poz. 248), wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 listopada 1958 roku o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1973 roku, Nr 32, poz. 191 ze zm.). Zdaniem Sądu I instancji treść tego rozporządzenia nie daje podstaw do uznania tej jednostki za instytucję centralną Służby Bezpieczeństwa. Statut tejże szkoły został nadany zarządzeniem nr 139/72 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 grudnia 1972 roku, którego lektura także nie prowadzi do wniosku, aby szkoła ta była instytucją centralną SB. Wyższa Szkoła (...) w L. została zniesiona na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 1989 roku w sprawie zniesienia wyższych szkół oficerskich nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych (Dz. U. z 1989 roku, Nr 37, poz. 204), wydanego na podstawie art. 3 ustawy z dnia 31 marca 1965 roku o wyższym szkolnictwie wojskowym (Dz. U. z 1965 roku, Nr 14, poz. 102 ze zm.) z dniem 30 września 1989 roku. Nadto zgodnie z instrukcją Przewodniczącego Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej z dnia 25 czerwca 1990 roku za funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa uznaje się m.in. osoby, które w dniu 10 maja 1990 roku pełniły służbę w (...) poza Wydziałem Porządku Publicznego w S. oraz te osoby, które w dniu 31 lipca 1989 roku pełniły służbę w Wyższej Szkole (...) w L.. Zdaniem Sądu Okręgowego, nie można przyjąć, aby Wyższa Szkoła (...) została przekształcona w Wydział (...) Akademii Spraw Wewnętrznych, skoro szkoła ta została zniesiona z dniem 30 września 1989 roku, zaś Wydział (...) został utworzony z dniem 1 października 1989 roku, tj. kiedy szkoła już nie istniała. Być może na bazie (...) w L. utworzono Wydział (...) Państwa w L., jednakże nie istniało żadne następstwo prawne, zwłaszcza, że Wyższa Szkoła (...) została zarówno utworzona, jak też zniesiona na podstawie aktu prawnego o randze rozporządzenia, zaś wydziały zamiejscowe Akademii Spraw Wewnętrznych utworzono na mocy zarządzeń, tj. aktów prawnych niższego rzędu. Zdaniem Sądu I instancji, Wyższa Szkoła (...) w L. nie odpowiada kryteriom sformułowanym w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (tj. nie została rozwiązana w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa), zatem również z powyższego względu nie można jej uznać za organ bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 w/w ustawy. Urząd Ochrony Państwa został bowiem utworzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Urzędzie Ochrony Państwa (Dz. U. z 1990 roku, Nr 30, poz. 180), która weszła w życie z dniem 10 maja 1990 roku. Stosownie do art. 130 tejże ustawy Minister Spraw Wewnętrznych został zobowiązany do zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Zatem Wyższa Szkoła (...) w L. została zlikwidowana zanim uchwalono ustawę o Urzędzie Ochrony Państwa. Natomiast Akademia Spraw Wewnętrznych, której Sąd Okręgowy nie uznał za następcę prawnego Wyższej Szkoły (...), została zniesiona na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1990 roku w sprawie utworzenia Wyższej Szkoły Policji oraz zniesienia Akademii Spraw Wewnętrznych (Dz. U. z 1990 roku, Nr 64, poz. 373) z dniem 1 października 1990 roku, zatem już po utworzeniu Urzędu Ochrony Państwa. W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy jak w pkt I sentencji wyroku orzekł na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c., zaś jak w pkt II sentencji wyroku na podstawie art. 102 k.p.c.

Dyrektor Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 13a ust. 5 oraz art. 15 b ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 roku w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin,

2) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego,

3) naruszenie przepisów kodeksu postępowania cywilnego dotyczących zasad zasądzania kosztów postępowania poprzez odstępianie od zasądzenia kosztów postępowania (w tym kosztów zastępstwa procesowego) na rzecz organu rentowego, mimo nieuwzględnienia w większości żądań wnioskodawcy.

Wskazując na powyższe zarzuty, Dyrektor Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. domagał się zmiany wyroku w pkt I i oddalenia odwołania od decyzji z dnia 1 października 2010 roku o ponownym ustaleniu wysokości emerytury policyjnej, zmiany zaskarżonego wyroku w pkt II i zasądzenia na rzecz organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem I instancji oraz zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi decyzję w zakresie zasądzenia na rzecz organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz właściwie zastosował przepisy prawa materialnego, tj. przepisy ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 roku, Nr 8, poz.67 ze zm.) oraz ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 roku, Nr 63, poz. 425 ze zm.). Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne oraz wykładnię przepisów.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 15b ust.1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013 roku, poz. 667 ze zm.) w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 roku, Nr 63, poz. 425 ze zm.), i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 roku, emerytura wynosi:

1) 0,7 % podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990;

2) 2,6 % podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz pkt 2-4.

Okolicznością sporną było to, czy okres od dnia 1 października 1976 roku do dnia 1 sierpnia 1979 roku, tj. okres kiedy wnioskodawca był zaliczony w etatowy stan podchorążych Wyższej Szkoły (...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w L. należy kwalifikować jako okres służby w organach bezpieczeństwa państwa, o którym mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, zaś w konsekwencji, czy przy ustaleniu wysokości świadczenia w odniesieniu do tego okresu winien znaleźć zastosowanie art. 15b ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, czy też art. 15b ust.1 pkt 2 w/w ustawy.

Jak wielokrotnie wypowiadał się Sąd Najwyższy przepisy o systemie ubezpieczeń społecznych mają charakter norm bezwzględnie obowiązujących, stąd niedopuszczalne są jakiegokolwiek odstępstwa, poza wyraźnie określonymi wyjątkami, od zasad objęcia systemem ubezpieczeń społecznych, obowiązku opłacania składek i obliczania wysokości składek na ubezpieczenie społeczne, a także ich wypłaty. Oznacza to, że niedopuszczalne jest swobodne kształtowanie warunków, na jakich następuje wyliczenie wysokości emerytury. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego i jednolitym stanowiskiem doktryny prawa ubezpieczeń społecznych, przepisy prawa ubezpieczeń społecznych powinny być wykładane ściśle (por. uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2008 roku w sprawie o sygn. akt I UZP 6/08, OSNP 2009/9-10/120, lex numer 468627 i orzecznictwo tam cytowane), co oznacza w zasadzie prymat dyrektyw wykładni językowej w odniesieniu do pozostałych metod wykładni, w tym wykładni systemowej i wykładni historycznej lub celowościowej.

Z wykładni językowej art. 15b ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, odsyłającego do art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów wynika wprost, które z organów należy traktować jako ograny bezpieczeństwa państwa.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, iż Wyższa Szkoła (...) w L. nie mieści się w katalogu organów wymienionych w art. 2 ust. 1 w/w ustawy, w szczególności zaś w katalogu organów wskazanych w art. 2 ust. 1 pkt 5 w/w ustawy, zatem nie może być uznana za organ bezpieczeństwa państwa w kontekście przepisu art. 2 ust. 1 w/w ustawy.

Z prawidłowych ustaleń Sądu I instancji wynika, iż Wyższa Szkoła (...) w L. została powołana rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 września 1972 roku w sprawie utworzenia wyższej szkoły oficerskiej resortu spraw wewnętrznych (Dz. U. z 1972 roku, Nr 38, poz. 248), wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 listopada 1958 roku o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1973 roku, Nr 32, poz. 191 ze zm.). Zniesiona została natomiast z dniem 30 września 1989 roku na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 1989 roku w sprawie zniesienia wyższych szkół oficerskich nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych (Dz. U. z 1989 roku, Nr 37, poz. 204), wydanego na podstawie art. 3 ustawy z dnia 31 marca 1965 roku o wyższym szkolnictwie wojskowym (Dz. U. z 1965 roku, Nr 14, poz. 102 ze zm.).

Tym samym Sąd Okręgowy doszedł do prawidłowego wniosku, że szkoła ta nie wypełnia również dyspozycji art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, zgodnie z którym jednostkami Służby Bezpieczeństwa, w rozumieniu ustawy, są te jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które z mocy prawa podlegały rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa, oraz te jednostki, które były ich poprzedniczkami.

Reasumując, Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu I instancji, iż Wyższa Szkoła (...) w L. nie jest organem bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.

W dalszej kolejności należało odnieść się do okoliczności, że Instytut Pamięci Narodowej, działając w trybie art. 13a ust. 1 i 5 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, przedstawił informację o przebiegu służby z dnia 27 lipca 2010, z której wynikało, że A. H. w spornym okresie pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Zgodnie zaś z § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 roku w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 roku, Nr 239, poz. 2404) środkiem dowodowym potwierdzającym datę i podstawę zwolnienia ze służby oraz okres służby jest zaświadczenie o przebiegu służby, sporządzone na podstawie akt osobowych funkcjonariusza, wystawione przez właściwe organy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu lub Państwowej Straży Pożarnej. Powyższy dokument z dnia 27 lipca 2010 był podstawą wydania zaskarżonej decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. z dnia 1 października 2010 roku. Zdaniem Sądu II instancji, dokument ten nie był wiążący dla tego organu, jak i dla weryfikujących w/w decyzję sądów co do faktu (przebiegu służby), jak i co do oceny prawnej, czy praca we wskazanych w nim okresach w wyszczególnionych jednostkach stanowiła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Na zasadę niezwiązania organu rentowego i sądu powszechnego informacją IPN wskazał również Trybunał Konstytucyjny. W uzasadnieniu wyroku z dnia 11 stycznia 2012 roku (K 36/09, OTK-A 2012/1/3, lex numer 1102085), stwierdził bowiem, że informacja o przebiegu służby byłego funkcjonariusza organów bezpieczeństwa PRL, mimo braku możliwości bezpośredniego zakwestionowania jej treści w postępowaniu przed IPN przez funkcjonariusza, którego informacja dotyczy, podlega nie tylko weryfikacji w postępowaniu przed właściwym organem emerytalnym, ale przede wszystkim podlega wszechstronnej kontroli sądowej w postępowaniu wyjaśniającym. W razie bowiem zaskarżenia decyzji organu emerytalnego o ostatecznym ukształtowaniu praw emerytalnych funkcjonariusza rozstrzyga co do istoty sąd powszechny, który nie jest prawnie związany treścią tej informacji. Zobligowany jest on jednak do respektowania kwalifikacji tego dowodu jako dokumentu urzędowego (art. 244 § 1 k.p.c.), sporządzonego w przepisanej formie przez powołany do tego organ państwowy, w zakresie działania tego organu (art. 244 § 1 k.p.c.). Wystawiający taki dokument Instytut Pamięci Narodowej jest organem państwowym, działającym na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2007 roku, Nr 63, poz. 424 ze zm.). W zakresie działania tego organu na podstawie art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin ustawodawca przewidział, sporządzanie na wniosek organu emerytalnego informacji o przebiegu służby wskazanych funkcjonariuszy w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.

Wspomniana informacja IPN ma charakter zaświadczenia. Przemawia za tym nie tylko jednoznaczne brzmienie art. 13a ust. 5 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży

Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin nakazujące powyższą informację traktować jako równoważną z zaświadczeniem o przebiegu służby wydawanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy służb, ale również treść tej informacji nawiązująca do dokumentacji osobowej o zatrudnieniu niezbędnej przy ustalaniu prawa do emerytury. Mamy tu do czynienia z urzędowym potwierdzeniem faktów dotyczących przebiegu służby funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa PRL, wynikających z danych znajdujących się w posiadaniu IPN, tj.: 1) danych osobowych funkcjonariusza; 2) wskazania okresów służby w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów oraz 3) informacji, czy z dokumentów zgromadzonych w archiwach IPN wynika, że funkcjonariusz w tym okresie, bez wiedzy przełożonych, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego (art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin). Podobne stanowisko również wynika z uzasadnienia w/w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 stycznia 2012 roku. Trybunał w tym orzeczeniu wyraźnie traktuje informację IPN jako dokument urzędowy, co nakazuje uznać jego treść za udowodnioną, nie przesądzając znaczenia tego dokumentu dla wyniku sprawy.

Należy bowiem podkreślić – za doktryną i orzecznictwem - że dokument urzędowy, odpowiadający wymaganiom z art. 244 § 1 k.p.c., korzysta z domniemania prawdziwości (autentyczności) oraz domniemania zgodności z prawdą tego, co zostało w nim urzędowo zaświadczone. Domniemania te mogą być obalone w sposób przewidziany w art. 252 k.p.c., tj. przez zaprzeczenie prawdziwości dokumentu i udowodnienie, że oświadczenie organu zawarte w danym dokumencie urzędowym, wystawionym przez ten organ, jest niezgodne z prawdą (Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Jędrzejewska Maria, Grzegorz Paweł, Weitz Karol, Erciński Tadeusz, Gudowski Jacek [w:] Erciński Tadeusz Część pierwsza, tyt. VI dz. III rozdz. 2 oddz. 2 art. 244). Przepis art. 252 k.p.c. nie zawiera żadnych ograniczeń dotyczących rodzaju dowodów, za pomocą których strona powinna wykazać prawdziwość swoich twierdzeń w przedmiocie kwestionowania wartości dowodowej dokumentu urzędowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2003 roku w sprawie o sygn. akt I CKN 256/01, lex numer 78889).

W przedmiotowej sprawie, w ocenie Sądu Apelacyjnego, analiza przepisu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów prowadziła do wniosku, iż okres, w którym A. H. był zaliczony w etatowy stan podchorążych Wyższej Szkoły (...) w L. nie jest okresem służby w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu tego przepisu, pomimo treści powyższego zaświadczenia wystawionego przez IPN.

Reasumując, Sąd I instancji prawidłowo stwierdził, że okres ten winien zostać wyłączony ze służby w organach bezpieczeństwa państwa. W konsekwencji powyższego podstawę wymiaru świadczeń za powyższy okres należało, stosownie do art. 15b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, obliczyć przy uwzględnieniu wskaźnika po 2,6 % podstawy wymiaru za każdy rok służby.

Stąd jako niezasadne należało ocenić zarzuty apelacyjne naruszenia przepisów art. 13a ust. 5 oraz art. 15 b ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 roku w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin.

Odnosząc się natomiast do zarzutu apelacyjnego sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, stwierdzić należało, iż skarżący nie wyjaśnił na czym – jego zdaniem – sprzeczność ta miałaby polegać. Jak wyżej wskazano, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy. Co więcej, nie był on pomiędzy stronami sporny.

Końcowo zaś należało ocenić zasadność rozstrzygnięcia Sądu I instancji w przedmiocie kosztów procesu za I instancję. W pierwszej kolejności stwierdzić należało, że wnioskodawca w odwołaniu kwestionował on zaskarżoną decyzję organu rentowego w zakresie przyjęcia wskaźnika podstawy wymiaru 0,7% za cały okres od dnia 1 października 1971 roku do dnia 2 stycznia 1990 roku, zaś ostatecznie jedynie w zakresie przyjęcia tego wskaźnika za okres od dnia 1 października 1976 roku do dnia 1 sierpnia 1979 roku. Biorąc pod uwagę pierwotne stanowisko wnioskodawcy stwierdzić należało, że jego żądanie zostało uwzględnione jedynie częściowo. Tym samym rozstrzygnięcie w zakresie kosztów procesu w istocie wydane zostało na podstawie art. 100 k.p.c., nie zaś art. 102 k.p.c. Zdaniem Sądu Apelacyjnego takie orzeczenie o kosztach procesu odpowiada prawu.

Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

A.K.